

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 Vtrum timor conuenienter diuidatur in filialem, initialem, seruilem, &
mundanum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

In corp. art. timoris attenditur in ordine ad Deū, ut * dictum ē. **A**D SECUNDVM Dicendum, quod bonum morale præcipue consistit in conuersione ad Deū: malum autem morale in auersione a Deo: & iō oēs prædicti timores morales uel importāt malum: morale uel bonum: sed timor naturalis præsupponitur bono & malo morali: & ideo non connumeratur inter istos timores.

AD TERTIVM Dicendum, quod habitudo serui ad dominum est per potestatem domini, seruum sibi subiectantis: sed habitudo filii ad patrem, uel uxoris ad uirum, est econuerso per affectum filii se subdantis patri, uel uxoris se cōiungentis uiro unionē amoris. Vñ timor filialis, & castus ad idem pertinent, quia per charitatis amorem Deus pater noster efficitur, secundum illud Ro. 8. Accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamam⁹, Abba, pater. Et secundum eandem charitatem dicitur etiam sp̄s sus noster, secundū illud 2. ad Cor. 11. Respondi uos uni uiro uirginem castam exhibere Christo. Timor autem seruilis ad aliud pertinet, quia charitatem in sui ratione non includit.

AD IIII. Dicendum, quod prædicti tres timores respiciunt pœnam, sed diuersimode. Nam timor mundanus, siue humanus respicit pœnam a Deo auertē tē, quā qñque inimici Dei infligunt, uel cōminant: sed timor seruilis, & initialis respicit pœnā, per quā homines attrahuntur ad Deum diuinit⁹ infligentem, uel cōminatam, quā quidem pœnā principaliter timor seruilis respicit, timor aut̄ initialis secundario.

AD V. dicendum, quod eadem ratione homo a Deo auertitur propter timorē amittendi bona mūdāna, & propter timorem amittendi incolumitatē proprii corporis, quia bona exteriora ad corpus pertinent. Et iō uterque timor hic pro eodem cōputatur, quāuis mala, quæ uident, sint diuersa, sicut & bona, quæ concupiscunt: Ex qua quidem diuersitate prouenit diuersitas peccatorum s̄m speciem, quibus tamen omnibus commune est a Deo a ducere.

ARTICVLVS III.

Utrum timor mundanus sit semper malus:

AD TERTIVM sic procedit. Videtur, quod timor mundanus non semper sit malus. Ad timorē .n. humanum pertinere uidetur, quod hoīes reuerentur: sed quidam uituperantur de hoc, quod hoīes nō reuertent, ut patet Luc. 18. de illo iudice iniquo, quod nec Deum timebat, nec hoīes reuereretur: ergo uidetur quod timor mundanus non semper sit mal⁹. ¶ 2. Præter. Ad timorem mūdānum uidetur pertinere pœnā, quæ per potestates seculares infliguntur: sed per huiusmodi pœnas p̄uocamur ad bene agendum, secundum illud Ro. 13. Vis non timere potestatem, bonum fac, & habebis laudem ex illa: ergo timor mundanus non semper est malus. ¶ 3. Præter. Illud quod inest nobis naturaliter, non uidetur esse malum, cō quod naturalia sunt nobis a Deo: sed naturale est homini, ut timeat proprii corporis detrimētum, & amissionem bonorum tēporalium, quibus præsens uita sustentatur: ergo uidetur, quod timor mundanus non sit semper malus.

SED CONTRA est, quod Dominus dicit Matt. 10. Nolite timere eos, qui corpus occidunt, ubi timor mundanus prohibetur: nihil autem diuinitus phibetur nisi malum: ergo timor mundanus est malus.

RESPON. Dicendum, quod sicut ex supra dictis patet, actus morales, & habit⁹, ex obiectis nomē, & spec-

1. d. 1. q. 1. & supra q. 18. art. 2.

Fciem habent: Proprium autem obiectum motus est bonum finale: & ideo a proprio nis motus appetitiuus & specificatus. Si quis enim cupiditatem nominaret timoris, quia propter cupiditatem homines labi recte nominaret. Non enim cupiditas labitur sicut finem, sed sicut id, quod est ad finem: nem autem querunt diuitias. Vnde cupiditas nominatur desiderium, uel amor diuitiarum est malum. Et per hunc modum amor proprie dicitur, quo aliquis mundo timetur fini, & sic amor mūdānus semper est malus, autem ex amore nascitur: illud enim timetur mittere, quod amat, ut patet per Augustinum. Et ideo timor mundanus est, qui procedit re mundano, tanquam a mala radice. Et proprie ipse timor mundanus semper est malus.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod reuereri homines dupliciter. Vno modo, ut est in eis aliquid diuinum, puta, boni gratitatis, uel saltem naturalis Dei imaginis: tunc do uituperantur, qui homines non reuerentur modo, potest aliquis homines reuereri in Deo contrariantur: & sic laudantur, qui non reuerentur, secundum illud Eccl. 10. de Eliseo. In diebus suis non pertinetur in hoc timere Deum, sed in rebus eius, & mali gratitatis hoc timere potestatem seculare non pertinet mundanum, sed ad timorem seruilem, ut patet.

AD SECUNDVM dicendum, quod timores seculares, quod inferunt pœnas ad retrahendos in hoc timere Dei ministri, secundum illud Ro. 13. n. Dei est, quia in rebus eius, & mali gratitatis hoc timere potestatem seculare non pertinet mundanum, sed ad timorem seruilem, ut patet.

AD TERTIVM dicendum, quod timor homo refugiat proprii corporis detrimētum, & damna temporalium rerum: sed quod propter ista recedat a iustitia, est contra rationem. Vnde Philoſophus dicit in 3. Ethic. quoddam sunt, scilicet peccatorum opera, ad timorem aliquis debet cogi: quia peius est peccata committere, quam pœnas qualitas.

ARTICVLVS IIII.

Utrum timor seruilis sit bonus.

AD QUARTVM sic procedit. Videtur, quod timor seruilis non sit bonus: Quia, cum timor malus, ipsum quoque malum est: sed malus timor est malus, quia sicut glo. dicit Ro. 8. timor aliquid facit, est bonum sit quod facit, bene facit, ergo timor seruilis non est bonus. ¶ 2. Præter. Illud quod ex radice peccati oritur, non est bonum: sed timor seruilis oritur ex radice peccati, super illud Iob. 3. Quare non in uultu meo bonū: sed timor seruilis oritur ex radice peccati, dicit Greg. Cum ex peccato præter peccatum & annexa Dei facies nō amatur, timor ex peccato non ex humilitate, ergo timor seruilis est malus. ¶ 3. Præter. Sicut amor charitatis opponitur mercenarius, ita timori casto uidetur opponitur seruilis: sed amor mercenarius semper est malus, & timor seruilis.

SED CONTRA. Nullum malum est a proprio timor seruilis est a spiritu sancto, quia timor Rom. 8. Non accepistis spiritum seruilitatis, sed filii spiritus est, qui facit duos timores, & castum, ergo timor seruilis non est malus.

RESPON. Dicendum, quod timor seruilitatis habet, quod sit malus, seruilitas uero non habet, cum liber sit, qui causa timoris est.